

Петровський Петро Михайлович

доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри державного управління Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України
ORCID: 0000-0001-8521-2384
e-mail: petro_petrovsky@ukr.net

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПЕРЕМОГИ УКРАЇНИ
В СУЧАСНІЙ СМИСЛОВІЙ ВІЙНІ**

Досліджено особливості смислової війни як продовження інформаційної агресії Російської Федерації та розкрито їх відмінності. Сутність смислової війни визначено як прагнення нав'язати вигідні агресору чинники детермінації державної політики та людської діяльності. Зазначено, що об'єктами атак смислової війни є глибинні структури мислення (матриці, патерни, фрейми та установки) з метою сформувати симулякри – змінити реальну картину дійсності на спотворену віртуальну копію-фантом. Обґрунтовано положення, що теоретико-методологічними основами перемоги України в сучасній смисловій війні повинні бути практично забезпечені істинність, розумність та значущість всіх соціальних модернізацій.

Ключові слова: інформаційна війна; смислова війна; смисл; теоретико-методологічні основи; українська ідентичність; україно-центристська парадигма.

Постановка проблеми. В умовах сучасної гібридної війни Російської Федерації (далі – РФ) проти України нагальною є проблема теоретико-методологічного обґрунтування стратегії й тактики перемоги, визначення демократичних ресурсів успішного протистояння ворожій агресії та забезпечення сталого розвитку українського суспільства. Вказані теоретичні завдання є також необхідною передумовою практичних процесів розширення демократії, децентралізації влади, реформування чинного державного управління в публічне. Характерними властивостями останнього є забезпечення сервісного призначення, широке залучення громадськості й дотримання принципу транспарентності. Дієва участь широкого кола представників різних соціальних сфер у здійсненні публічного управління – політики, владних інституцій, науково-експертного середовища, громадянських об'єднань – перетворює його у складний процес пошуку спільних рішень, досягнення консенсусу тощо. Така демократична поліфонічність неоднозначно проектується на вирішення стратегічних завдань протистояння військовій агресії РФ, боротьбі проти інформаційної та смислової війни. Поряд із позитивним значенням вона враховує артикуляцію негативних тенденцій, висвітлення прагнень олігархів й окремих владних груп до збереження монопольного становища в інформаційному полі.

Низка вказаних умов українського сьогодення сприяють формуванню когнітивного дисонансу – стану суспільної свідомості, якому властиві суперечності в сприйнятті реальної ситуації, втрата ціннісних критеріїв розуміння дійсності, розмивання прикметних рис соціальної й політичної ідентичності, відсутність чітких орієнтирів суспільного розвитку тощо. Тому вельми актуальним стає завдання сформувати відповідне ситуації концептуальне розуміння складних трансформаційних процесів сьогодення та продукувати глибинні смисли розвитку українського суспільства, що реалізуються як у повсякденній життєдіяльності людей, так і в процесі прийняття успішних управлінських рішень на загальнодержавному рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Джерельна база досліджуваної проблематики може бути розкрита в декількох різних контекстах. Насамперед можна констатувати, що існує низка історичних праць про специфіку віковичної боротьби українського народу проти російського поневолення. Для прикладу, можна послатися на досить відому працю Ю. Шевельова “Москва, Маросейка”, де здійснений ретроспективний аналіз культурної експансії Росії проти України [1]. Конкретний зміст інформаційної та смислової війни з боку РФ важливо відтворити за допомогою цитування її ідеологів (В. Сурков, В. Герасимов та інші). Ключові аспекти вказаної проблематики достатньо широко висвітлюються в українських ЗМІ. Сучасна інформаційна та смислова війна глибоко розкривається в теоретичних розробках вітчизняних авторів, зокрема Г. Почепцова [2] та В. Горбуліна [3].

До теоретико-методологічних основ розгляду теми необхідно зарахувати праці класиків світової думки Ж. Бодріяра, М. Вебера, Ю. Габермаса, В. Дільтея, В. Франкла, Ф. Фукуяму та сучасних науковців К. Вельзеля і Р. Інглєгарта, в яких сформульовані базові ідеї трактування зв’язку інформації та смислу, розкрито значимість демократичних смислів для розвитку суспільства.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Поряд із значним науковим доробком у досліджуваній сфері необхідно констатувати, що названі праці порушують важливі аспекти смислової війни, але не повністю системно розкривають її комплексне спрямування, або ж не відтворюють саме український контекст її проведення та успішного завершення. Відповідно, мета пропонованої статті визначається як розкриття теоретико-методологічних основ перемоги України в сучасній смисловій війні проти РФ, зокрема в умовах розвитку демократичних форм врядування та громадянського суспільства.

Виклад основного матеріалу. Базовим положенням пропонованого розгляду є констатація того факту, що гібридна війна РФ має бути визначена як державна політика агресивного втручання в міжнародні процеси, як реалізація імперських прагнень бути наддержавою. Основними об’єктами втручання є демократичні цінності й суспільно-владні відносини Заходу. Прикладів геополітичного спрямування цієї війни можна наводити безліч, зокрема необхідно

пригадати кібератаки під час останніх президентських виборів у США, невдалу спробу перевороту в Чорногорії з метою запобігти членству цієї країни в НАТО тощо. Зрозуміло, що в силу історичної та географічної близькості, а також внаслідок протилежного цивілізаційного вибору до європейської та євроатлантичної інтеграції, Україна стала ворогом номер один для Кремля. Гібридна війна РФ не є частковими або випадковими реакціями на ті чи інші міжнародні події, вона є глибоко обґрунтованою політикою держави, що доктринально визначена, законодавчо затверджена й організаційно забезпечена. У цьому контексті необхідно пригадати, що Начальник Генштабу збройних сил РФ В. Герасимов у 2012 р. обґрунтував політику переходу до гібридної війни. Доктрина Герасимова передбачає, що основним принципом реалізації політики РФ в інших країнах є вимога трансформації непорозумінь у протиріччя, протиріччя – у конфлікт, а конфлікт – у громадянську війну [4]. Також існує доктрина С. Караганова – військова стратегія орієнтуватися на російськомовних мешканців у так званому близькому зарубіжжі. Гібридна агресія Росії координується силовими структурами, зокрема Генеральним штабом інформаційної безпеки. Вже в 2012 р. були створені сили спеціальних операцій, яким дозволено діяти в інших країнах [5].

Сучасна так звана неоконсервативна доктрина Кремля зводиться до таких основних імперативів:

- ствердження ідеї прогресивності російської держави та вищості росіян щодо інших народів;
- захист консервативних цінностей Росії – православ'я, державність, сім'я тощо;
- критика Заходу за демократичні цінності, “втрату моральних орієнтирів”;
- прославлення СРСР та його досягнень, зокрема героїзація комуністів і Сталіна,
- заперечення відповідальності Москви за історичні масові злочини (голодомор-геноцид та інші);
- обвинувачення Заходу за холодну війну й санкції проти Росії;
- заперечення відповідальності Росії за акти міжнародної агресії;
- підтримка радикальних правих і лівих сил Заходу, які ніби-то представляють суспільство загалом.

Геополітичний зміст гібридної війни РФ реалізується широким діапазоном засобів “жорсткої” та “м'якої” сили – від жорстоких терористичних до тонких пропагандистських прийомів. Об'єктами атак є усі можливі сфери – воєнна, економічна, дипломатична, соціальна, політична, інформаційна та смислова. Відповідно до сфери та визначених завдань формується склад агентів російського впливу – медіа, науковці, політики, експерти та аналітики, дипломати, бізнесмени-олігархи та інші. Для ведення саме інформаційної та смислової війни залучаються академічні агенти поширення російських пропагандистських

наративів. Для виправдання агресії Росії під прикриттям відомих наукових закладів формується й діє Кремлівська мережа гібридної аналітики [6].

Гібридний тип війни РФ проти України не відміння всю її жорстоку реальність із щоденними людськими втратами, понівеченими здоров'ям і долями молодих людей, їх рідних і близьких. Тому потрібна концентрація всіх можливих зусиль, щоб зупинити агресора. Ворогу необхідно протиставити систему ефективних засобів – військової потужності, економічного зростання, дипломатичної майстерності та теоретично обґрунтованих значень, смислів і цінностей інформаційного простору. У нашому контексті останнє має стати первинним як концептуальна передумова руху до перемоги, як принцип демократичної модернізації суспільно-владних відносин. Визначення теоретико-методологічних основ перемоги України в сучасній смисловій війні означає висвітлення низки питань, які значимі як передумови й чинники результативної діяльності. До них необхідно зарахувати:

- розкриття специфіки смислової війни, зокрема її відмінності від інформаційної;
- обґрунтування значення смислів для різних сфер діяльності;
- окреслення основних смислів української культури та їх відмінності від російських аналогів;
- визначення основних суб'єктів продукування й збереження смислів демократичного розвитку;
- формулювання стратегії й конкретних завдань у протистоянні нав'язаній смисловій війні.

Контекст нашого розгляду передбачає порівняння смислової війни та інформаційної, що впливає із принципової відмінності інформації та її скритих значень. Інформація завжди матеріалізована в електронних, паперових чи інших предметних формах і діє на чуттєве, просторово-часове сприйняття. Тому не кожна інформація є знанням і набуває значення смислу – внутрішнього змісту мислення й діяльності конкретної людини. Співвідношення між інформацією та смислом можна визначити за допомогою категорій “форма” і “зміст”. Доречно послатися на висновок Ж. Бодріяра про те, що “ми перебуваємо в світі, в якому дедалі більше інформації і дедалі менше смислу” [7]. Він також стверджує, що “там, де, на нашу думку, інформація продукує смисл, відбувається протилежне” [8]. Тобто, досить часто інформація не продукує смисли, а розмиває їх і спотворює. Власне, справжнім об'єктом інформаційної війни є не просто знання про окремі події та соціально-політичні процеси, а значущі для суспільства смисли та цінності, що “направляють хід буття” [9].

Змістовний аналіз відмінностей інформаційної та смислової війни здійснений відомим науковцем Г. Почепцовим. Зокрема, він стверджує: “Інформаційні війни проявляються у щоденній роботі журналіста, смислові війни – це рівень гуманітарного конструктора, який просуває одні смисли й відсовує інші. І для того, щоб просунути свої смисли, він витрачає додаткові

зусилля, надаючи їм потрібної привабливості. Сенси мають поспішати в наш мозок самі, це варіант м'якої сили" [10]. Таким чином, констатується, що сутнісною ознакою відокремлення смислової війни від інформаційної є наявність різних суб'єктів їх здійснення. Важливо й те, що сенси не можна нав'язати за допомогою зовнішнього впливу – суб'єкт агресії формує привабливість певного смислу як передумови його легітимізації. Як зброя м'якої сили, сенси мають здатність проникати в свідомість підспудно, через інформаційні приводи формувати когнітивні матриці, критерії ціннісних ставлень тощо.

Об'єктивною передумовою смислової війни є реально існуюча поліфонічність сучасного світу – такі його властивості, як полісуб'єктність, багатовекторність, часткова непередбачуваність. Тому кожний вектор (тренд) розвитку може кристалізуватися в окремий смисл як інтерпретація того чи іншого суб'єкта власної позиції чи інтересу. Інформаційна війна РФ проти України спотворює факти за допомогою хибних повідомлень (фейків), довільних коментарів тощо. Її логічним продовженням є смислова війна – складова частина гібридної війни, що спрямована на зміну мислення та поведінки супротивника за допомогою нав'язування йому вигідних агресору значень, смислів, цінностей. Смислова війна змінює розуміння, переконання й самоідентифікацію особи. Відповідно, формуються вигідні агресору соціальні цінності, політичні орієнтири, принципи й критерії ідентифікації та спрямування суспільства.

Відмінності між інформаційною та смисловою війною можна структурувати за декількома критеріями та відповідними їм ознаками, що схематично представлено на табл. 1.

Таблиця 1

Критерії і ознаки інформаційної та смислової війни

№ з/п	Критерій відмінності	Інформаційна війна (основні ознаки)	Смислова війна (основні ознаки)
1	Спосіб існування	Об'єктивний (текст, аудіо- та відеоповідомлення)	Суб'єктивний (віртуальний концепт або умоглядне значення)
2	Об'єкт впливу	Фактичне знання про події	Матриці, фрейми, ціннісні установки
3	Мета	Поверхнєве сприйняття інформації та хибні уявлення	Формування спотворених світоглядних (принципових) основ діяльності
4	Сприятливе середовище	Брак інформації або монопольне висвітлення подій	Відсутність соціально усталених переконань
5	Особистісні передумови	Недосвідченість і заангажованість громадян	Недостатній рівень рефлексії та критичного мислення
6	Засоби впливу	Дезінформація, маніпуляція тощо	Паралінгвістичне програмування, логічна підміна понять
7	Зміст поширюваної інформації	Псевдофакти, фейки	Симулякри, копії-фантоми, ідеологеми
8	Стратегічні завдання	Дезінформованість і схильність до маніпулятивної поведінки	Когнітивний дисонанс і готовність поділяти ворожі цінності

Протистояння смисловій війні, розпочатій Російською Федерацією проти України, порушує перед публічним врядуванням України низку завдань, що вимагають застосування системи стратегічних і тактичних заходів і, насамперед, теоретико-методологічної визначеності. До останньої необхідно зарахувати положення, ідеї та висновки, сформовані в контексті розвитку класичних досліджень суспільно-політичних процесів (М. Вебер, В. Дільтей), посткласичних шкіл герменевтики (Г. Гадамер, П. Рікер, Ж. Бодріяр), комунікативної раціональності (Ю. Габермас, Дж. Лакофф), а також таких видатних учених, як психолог В. Франкл, теоретик Ф. Фукуяма та інші. Серед українських розробників близької за змістом проблематики необхідно відмітити Є. Головаху, С. Кримського, М. Поповича, Г. Почепцова та інших. Їх праці розкривають актуальні для нашого сьогодення питання істинності знання, соціальну цінність раціонально обґрунтованих смислів культури, важливість формування єдиного національного інформаційного простору як необхідну основу перемоги у гібридній війні.

У сучасних умовах інформаційного суспільства знання артикулюється й поширюється за допомогою дискурсу – публічного обговорення наявних суспільних проблем для формування ідентичного ставлення до них і шляхів їх вирішення. Значення дискурсу для публічного врядування зумовлено тим, що він сприяє опосередкуванню теорії та практики, пошуку й реалізації ефективної моделі модернізації суспільства та оптимізації взаємодії всіх суб'єктів суспільного розвитку. Загальнозначущі інтерсуб'єктивні смисли виявляються через уточнення й поєднання трьох лінгвістичних складових мислення: семантики (відношення понять до дійсності); синтаксису (узгодження значень понять між собою); прагматики (визначення ставлення суб'єкта знань до існуючої чи пропонованої практики) [11].

Так, з огляду на семантику, має здійснюватися об'єктивне, неупереджене відтворення певного зрізу дійсності – стану, процесу, діяльності тощо. Синтаксис вимагає дотримуватися єдності мови й мовлення та усталеного набору логічних правил мовлення й мислення. Своєю чергою прагматика орієнтує на змістовну послідовність практичного ставлення суб'єкта до дійсності, втілення смислів його мислення в конкретику дій. Саме у цьому контексті Ю. Габермас розкриває зміст дискурсу та встановлюваних ним смислів за допомогою трьох взаємодоповнюючих характеристик – істинність, розумність та значущість [12].

Можна констатувати, що дотримання єдності трьох вказаних характеристик у формуванні стратегії боротьби проти смислової війни є необхідною умовою перемоги. Також сутнісним аспектом у цьому процесі має бути визначення особливостей смислу як ідеального концепту діяльності та соціальних модернізацій.

Тому доречно підкреслити, що проблематика смислу та його значення для соціальної практики належить до філософських аспектів обґрунтування специфіки людської діяльності, розкриття ролі ідеальних чинників детермінації

державної політики. З огляду на це, виправданим буде розгляд політико-управлінського суб'єкта на теоретико-методологічному рівні в його самодостатній визначеності та в процесі пошуку глибинних смислів соціального самоствердження. Так, автор концепції смислової зумовленості людської життєдіяльності В. Франкл стверджував, що задля буттєвої реалізації суб'єкт має зберігати напругу у ставленні до об'єкта і ця напруга та ж сама, що між “я є” та “я повинен”, “між реальністю та ідеалом, між буттям і смислом”, оскільки “бути людиною в глибокому сенсі – означає бути включеним, втягнутим в ситуацію, бути протипоставленим світу...” [13]. Саме ця самотрансценденція (опредметнення себе в зовнішньому світі) становить автентичність людського існування, демонструє, що “людина живе ідеалами і цінностями”, саме ними визначає смисли своєї життєдіяльності. Автор визначає турботу про смисл і цінності як належну до світу ідеалізму та ентузіазму, а також вказує на те, що їм загрожує субективізм і релятивізм. І це очевидно в рамках реагування конкретної людини на особливу ситуацію, які (і людина, і ситуація) унікальні за визначенням і тому в цьому випадку “є лише унікальні смисли індивідуальних ситуацій” [14]. Водночас, “є смисли, які належать людям певного суспільства, і навіть більше того – смисли, які поділяються спільнотою людей впродовж історії. Ці смисли належать швидше до людського становища взагалі, ніж до унікальних ситуацій. Ці смисли і є те, що розуміється під цінностями. Таким чином, цінності можна визначати як універсалії смислу, що кристалізуються в типових ситуаціях, з якими зіштовхується суспільство чи навіть все людство” [15].

І далі автор фіксує, що цінності завжди ієрархічно впорядковуються, а процес оцінювання супроводжується переживанням за надання переваги одній цінності відносно іншої. За В. Франклом, таке оцінювання (як інтерпретація на відповідність моральним та етичним традиціям і нормам, а також перевірка совістю людини) доповнюється вибором певної цінності та рішенням її реалізувати. “Таким чином, – робить висновок автор – смисл – це швидше за все, дещо, що ми проектуємо на оточуючі нас речі, які самі по собі нейтральні” [16].

Таке розлоге коментування класика В. Франкла дозволяє зробити декілька важливих для нас висновків щодо сутності смислу, зокрема:

1. Необхідно відокремлювати унікальний індивідуальний смисл та соціально значимий смисл як загальні цінності. Зрозуміло, що їх відмінність є відносною і в реальному бутті конкретної людини відбувається постійне опосередкування, коли особистісні смисли піднімаються на загально соціальний рівень і навпаки. Ця відмінність значима в контексті співставлення індивідуальних і колективних смислів, розуміння останніх не тільки як персональних й відносних мотивів діяльності, але і як основ соціальної ідентичності. У цьому контексті цілком слушним буде посилання на сучасних науковців США К. Вельзеля (Cristian Welzel), Р. Інглегарта (Ronald Inglehart),

які акцентують увагу на важливості спільних, інтерсуб'єктивних моделей діяльності [17].

2. Смысл як цінність формується внаслідок здійснення комплексу опосередкувань (інтерпретацій), що не вичерпуються пізнавальним (когнітивним) відтворенням дійсності, а з необхідністю враховують моральний аспект – оцінку предмета з позицій категорій “добра” та “зла”.

3. Особистісно та соціально значимі смисли відрізняються від реальності як ідеальні сутності (концепти чи концепції), виконують преформативну функцію та є проявом самотрансценденції (самоопредметнення) суб'єкта. Іншими словами, саме смисли визначають зміст людської діяльності, скеровують її на досягнення тих чи інших результатів.

З огляду на зазначене, об'єктами атак смислової війни є глибинні структури мислення – матриці, патерни, фрейми (Дж. Лакофф), за допомогою яких трактуються (визначаються) значення (смисли) повсякденних подій. Відповідно, формуються симулякри – заміна реального його спотвореною віртуальною копією-фантомом. Отже, здійснюється нівелювання історичних цінностей (зокрема вікової боротьби українського народу за державний суверенітет), нав'язуються маргінальні ідеї конформізму і тоталітаризму (керованої демократії), заперечуються демократичні орієнтири розвитку (утвердження європейських стандартів і норм життя). Типовими симулякрами сучасної смислової війни РФ проти України є “русский мир”, “братні народи” та низка інших, що трактують історію в інтересах імперських амбіцій та вибудовують і реалізують політику агресії РФ.

Цікаво пригадати, що у свій час М. Вебер охарактеризував “мир” Росії як закрити авторитарну спільноту, що “мусить ґрунтуватися на персональній згоді всіх тих, для кого вона є обов'язковою” [18]. “Влада такого типу” ґрунтується на персональному пануванні (впливові) конкретних людей – вождів, і “на можливості застосування засобів фізичного й психічного примусу” [19]. Необхідно зважати на те, що вказаний вплив підтверджується згодою тих, хто кориться на основі власного суб'єктивного ставлення, зокрема – на основі страху перед прямою загрозою насильства. Такий емоційно-психічний тип згоди на панування є визнанням “легітимності” насильства. Зрозуміло, що розкрита М. Вебером характеристика “русского мира” немає нічого спільного із демократичним публічним управлінням, а раціональні смисли підмінюється симулякрами та ідеологемами.

Смысловая війна російської пропаганди ґрунтується на використанні ірраціональних структур психології, зокрема спекулює на притаманному значній частині українського народу архетипові “меншовартості” та стихійній ностальгії за радянським минулим, а також відсутності усталених соціальних і особистісних цінностей. Успішне протистояння смисловій інтервенції з боку РФ полягає у проведенні послідовної політики утвердження української ідентичності – в назвах, контенті програм ЗМІ та змісті соціальних трансформацій.

Загальноприйнятою думкою є та, що особлива роль у ставленні до смислової війни належить національним ЗМІ, які покликані не просто протистояти інформаційній зовнішній агресії та заперечувати хибні повідомлення, але й формувати й підтверджувати демократичні та гуманістичні цінності. Проте вони досить часто зберігають функції мирного часу, коли в інформації розмивається зміст, подається індиферентний смисл і водночас відбувається маніпуляція. Такий шлях призводить до стану, коли “медіум і реальність становлять віднині єдину туманність, яку неможливо розшифрувати в її ідентичності” і “нас чекає катастрофа смислу” [20]. Безсумнівно, ЗМІ виконують важливу соціальну функцію, проте вони не одні мають протистояти інформаційній і смисловій війні. Оскільки визначення позитивних смислів для конкретики соціальних трансформацій є складним теоретичним завданням, воно має вирішуватися синергетичним зусиллям представників різних сфер діяльності, зокрема науковцями, філософами, культурологами, політологами, юристами, соціальними психологами та іншими. Їх формулювання – це відтворення автентичних інтересів і сподівань народу. Завдання теоретиків публічного врядування полягає у впровадженні демократичних і гуманістичних смислів в інституціоналізовані форми знання – управлінські рішення, концепції, стратегії, закони, програми, плани тощо. Прикметною ознакою такого знання, що відповідає вказаним смислам, є його достовірність, що звично передається синонімами – *валідність чи цінність (validity) та адекватність (adequacy)* і визначається як властивість інформації бути правильно сприйнятою, ймовірність відсутності помилок, безсумнівна вірність наведених відомостей, які сприймає людина [21]. Відповідно, характеристика достовірності не повністю співпадає з істинністю або об’єктивністю знання, вона може мати суб’єктивне забарвлення або залежить від того, хто є носієм цього знання. Саме тому в ній істинність (адекватність) доповнюється цінністю або значимістю знання для його суб’єкта, який достовірність свого знання підтверджує власним переконанням у його відповідності дійсності. Зазначені визначення важливі для розуміння будь-якої сфери життєдіяльності, але особливо актуальними вони стають в сучасних умовах поліфонічності суспільно-владних відносин, розвитку демократичних процесів і публічного врядування.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, виклики смислової війни, нав’язаної Україні Кремлем, зумовили актуалізацію низки важливих питань світоглядно-методологічного значення, зокрема необхідність глибокого теоретичного обґрунтування публічної політики, здійснюваного реформування соціуму та його окремих сфер. Становлення публічного врядування відбувається на засадах демократії, справедливості та гуманізму – смислових підвалинах сучасного цивілізаційного розвитку. Окрім повсюдного впровадження загальних принципів демократії, вітчизняна практика врядування має демонструвати дискурсивну раціональність і достовірність знання, а також

наповнюватися домінантним смислом україноцентризму. Конкретними методами реалізації україноцентристських смислів є розширення дискурсивних практик, дотримання адекватності найменувань, встановлення інтерсуб'єктивної достовірності та сприяння утвердженню національної ідентичності. Саме ці аспекти є перспективними для подальших наукових досліджень у теорії публічного управління.

Список використаної літератури

1. Шевельов Ю. Москва, Маросейка // З історії незакінченої війни / упоряд. О. Забужко, Л. Масенко. Київ : Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2009. 471 с.
2. Почепцов Г. Смисли і війни: Україна і Росія в інформаційній і смисловій війнах. Київ : Вид дім "Києво-Могилянська академія", 2016. 316 с.
3. Світова гібридна війна: український фронт / за заг. ред. В. Горбуліна. Харків : Фоліо, 2017. 496 с.
4. Герасимов В. Ценность науки в предвидении. Новые вызовы требуют переосмысления форм и способов ведения боевых действий. URL : <https://www.vpk-news.ru/articles/14632> (дата обращения: 10.02.2019).
5. Караганов С. Россия будет сердцем большой Евразии. URL : <https://albert-lex.livejournal.com/147957.html> (дата обращения: 10.02.2019).
6. Смаглій К. "Розуміння Путіна" вражає провідні мізки світу" // День. 2018. № 198/199.
7. Бодріп Ж. Симулякри і симуляції / пер. з фр. В. Ховхун. Київ : Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. 230 с.
8. Там само. С.119.
9. Франкл В. Человек в поисках смысла / пер. с англ. и нем. Москва : Прогресс, 1990. 368 с.
10. Почепцов Г. Смисли і війни... 316 с.
11. Попович М. Бути Людиною. Київ : Наукова думка, 2012. 198 с.
12. Габермас Ю. Залучення іншого: Студії з політичної теорії / пер. з нім. А. Дахній, наук. ред. Б. Поляруш. Львів : Астролябія, 2006. 416 с.
13. Франкл В. Человек в поисках смысл... 368 с.
14. Там же. С. 288.
15. Там же. С. 288.
16. Там же. С. 291.
17. Welzel C., Inglehart R. Misconceptions of measurement equivalence. Time for a paradigm shift. URL : <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSPublicationsBooks.jsp?PUB=140> (date of using: 15.02.2019).
18. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / пер. з нім. О. Погорілий. Київ : Основи, 1998. 534 с.
19. Там само. С. 153.
20. Бодріп Ж. Симулякри і симуляції... 230 с.
21. Достовірність. URL : <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення: 15.02.2019).

Статтю подано: 13.03.2019

Статтю схвалено: 25.03.2019

Petrovskiy Petro Mykhailovych

*Doctor of Sciences in Public Administration, Professor,
Head of the Department of Public Administration of Lviv Regional Institute
for Public Administration of the National Academy
for Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000 0001 8521 2384

e-mail:petro_petrovskyy@ukr.net

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF UKRAINE'S VICTORY IN THE MODERN SEMANTIC WARFARE

Problem setting. In the conditions of today's Russian hybrid war against Ukraine, there is highly topical a problem of identifying democratic resources for successful counteraction to hostile aggression, ensuring sustainable development of Ukrainian society and theoretical and methodological substantiation of strategy and victory tactics. Therefore, for the theory of public administration, there is topical a task to form a corresponding to the situation conceptual understanding of complex transformational processes of the present and to produce the deep meanings for developing the Ukrainian society.

Recent research and publications analysis. The analysis of the problem is carried out in several planes. In particular, the specific content of the information and semantic warfare on the part of Russia is recreated by quoting its ideologists (V. Surkov, V. Gerasimov, and others). The essence of the topic is disclosed on the basis of theoretical developments of such domestic authors as H. Pocheptsov and V. Horbulin. The basic ideas of interpreting the connection of information and meaning, as well as the significance of democratic and humanistic meanings for the civilization development of Ukrainian society, are substantiated by the theoretical positions of classics of the world thought by J. Baudrillard, M. Weber, J. Habermas, V. Dilthey, V. Frankl, F. Fukuyama and modern scholars K. Welzel and R. Ingelgert.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. The analyzed works raise important aspects of the semantic warfare, but do not fully reveal its systemic nature, or do not reproduce the Ukrainian context of its successful conclusion. Accordingly, the **purpose** of the proposed article is defined as the disclosure of theoretical and methodological foundations of Ukraine's victory in the modern semantic warfare against the Russian Federation, in particular in the context of the development of democratic forms of governance and civil society.

Paper main body. The basic exposition of the article is the statement that the hybrid war of the Russian Federation is a state policy of aggressive interference in international processes, the realization of the imperial aspirations to be a supervising state. The main objects of intervention are democratic values and social-power relations of the West.

The distinction between information and semantic warfare is based on the fact that not all information is knowledge and acquires significance of meaning (or sense) – the inner meaning of thinking and activity of a particular person. The relationship between information and meaning can be defined using the categories “form” and “content”. The threat of semantic warfare is that it changes the understanding – beliefs and identity of the person. Accordingly, there are formed convenient for the aggressor social values, political guidelines, principles and criteria for identification and direction of the society. According to Y. Habermas, social meanings are formed by three complementary characteristics - truth, prudence, and significance. In other

words, truth as a meaning must be realized in an objective, impartial reproduction of a certain cut of reality – state, process, activity, etc. Prudence requires the observance of the unity of language and speech and the established set of logical rules of thinking and speech. In its turn, the significance focuses on the meaningful sequence of the practical attitude of the subject to reality, the embodiment of the meanings of its thinking and values into the specific actions. For a social subject, truth, prudence and significance as a unity of its meanings are reproduced in the credibility – its belief in the truth and value of its own knowledge and attitude.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Thus, the challenges of the semantic warfare that was imposed on Ukraine by the Kremlin led to the actualization of a number of important issues of ideological and methodological significance. There is a need in a deep theoretical justification of the public policy, the reformation of all spheres of society on the meaningful foundations of modern civilization development. Specific methods for implementing Ukrainian centrist meanings are the expansion of discursive practices, the observance of the adequacy of titles, the establishment of intersubjective credibility, and the promotion of the establishment of national identity. These aspects are perspective directions of scientific research for the theory of public administration.

References

1. Shevelov, Yu. (2009). Moskva, Marosieika. In Zabuzhko, O., Masenko, L. (Eds.) *Z istorii nezakinchenoi viiny*. Kyiv: Vyd. dim “Kyievo-Mohylianska akademiia”, 471 p. [in Ukrainian].
2. Pocheptsov, H. (2016). *Smysly i viiny: Ukraina i Rosiia v informatsiinii i smyslovii viinakh*. Kyiv : Vyd dim “Kyievo-Mohylianska akademiia”, 2016. 316 s. [in Ukrainian].
3. Horbulin, V. (Eds.). (2017). *Svitova hibrydna viina: ukrainskyi front*. Kharkiv: Folio. 496 p. [in Ukrainian].
4. Herasymov, V. *Tsennost nauky v predvydenyy. Novye vyzovy trebuiut pereosmysleniia form y sposobov vedeniia boevykh deistvii*. URL : <https://www.vpk-news.ru/articles/14632> [in Russian].
5. Karahanov, S. *Rossiia budet serdtsem bolshoi Evrazyy*. URL : <https://albert-lex.livejournal.com/147957.html> [in Russian].
6. Smahlii, K. (2018). “Rozuminnia Putina” vrazhaie providni mizky svitu. *Den*, № 198/199 [in Ukrainian].
7. Bodrir, Zh. (2004). *Symuliakry i symuliatsii*. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko “Osnovy”, 2004. 230 s. [in Ukrainian].
8. Ibid. pp. 119.
9. Frankl, V. (1990). *Chelovek v poiskakh smysla*. Moskva : Prohress. 368 s. [in Russian].
10. Pocheptsov, H. (2016). *Smysly i viiny...* 316 s. [in Ukrainian].
11. Popovych, M. (2012). *Buty Liudynoiu*. Kyiv: Naukova dumka. 198 s. [in Ukrainian].
12. Habermas, Yu. (2006). *Zaluchennia inshoho: Studii z politychnoi teorii*. Lviv : Astroliabiia. 416 s. [in Ukrainian].
13. Frankl, V. (1990). *Chelovek v poyskakh smysla...* 368 p. [in Russian].
14. Ibid. pp. 288.
15. Ibid. pp. 288.
16. Ibid. pp. 291.
17. Welzel, C., Inglehart, R. *Misconceptions of measurement equivalence. Time for a paradigm shift*. URL : <http://www.worldvaluessurvey.org/WVSPublicationsBooks.jsp?PUB=140>.

18. Veber, M. (1998). *Sotsiologhiia. Zahalnoistorychni analyzy. Polityka*. Kyiv: “Osnovy”. 534 p. [in Ukrainian].
19. Ibid.
20. Bodrir, Zh. (2004). *Symuliakry i symuliatsii...* 230 p. [in Ukrainian].
21. Dostovirnist. URL : <https://uk.wikipedia.org> [in Ukrainian].

Paper submitted: 13.03.2019

Paper accepted: 25.03.2019

Цитування: Петровський П. М. Теоретико-методологічні основи перемоги України в сучасній смисловій війні // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 1(58) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2019. С. 13—25. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.58.2019.168695>).

Citation: Petrovskiy, P. M. (2019). Teoretyko-metodolohichni osnovy peremohy Ukrainy v suchasniy smyslovii viini. *Efficiency of Public Administration*, Issue 1(58), pp. 13-25. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.58.2019.168695>).